

nükleer enerji yerine yenilenebilir enerji

Ercan KARAKAŞ

Ülkemizde neredeyse 40 yıldır nükleer enerji santralleri inşası gündemde tutulmaya çalışılıyor. 1976'larda SilifkeAkkuyu'da ilk adım atılmaya çalışılınca, yöre halkı ve tüm çevre dostları buna büyük tepki göstermişlerdi.

Bu tepkilere yöredeki belediyeler de, farklı siyasi partiler tarafından yönetilmelerine rağmen hep birlikte destek vermişlerdi. Bu güçlü karşı çıkış hükümeti ve nükleer enerji lobilerini geri adım atmak zorunda bırakmıştı.

Bu karşı çıkışın ne kadar haklı olduğunu 26 Nisan 1986'da Çernobil'deki atom reaktöründe meydana gelen patlama sonucu yaşanan felaket çarpıcı biçimde gözler önüne sermişti. Bu felaket atom santrallerinin hiç de söylendiği gibi güvenli olmadığını, tüm canlılar için bir tehdit oluşturduğunu gösterdi. Nitekim yapılan hesaplamalar, Çernobil'in yetmiş bin kadar insanın yaşamına mal olduğunu gösteriyor. Kazanın etkileri tam olarak da ortadan kalkmış değil, etkileri sürüyor.

Ülkemizi yönetenler Çernobil felaketi sonrasında, halkın sağlığını hiçe sayarak, çaydaki, fındıktaki radyasyonu zararsız ilan ettiler. Bunu televizyonlarda çay içerek "ispat" etmeye çalıştılar. Bazı "bilim adamları"nın da bu görüşlere destek vermesi üzüntü vericiydi. Ama durumun hiç de öyle olmadığı Karadeniz bölgesinde artan kanser vakalarında görülmeye başlandı.

Çernobil'den sonra tüm gelişmiş ülkelerde nükleer santrallere karşı hareketler daha da güç kazandı ve bu ülkeler alternatif enerji kaynaklarını ciddi biçimde tartışmaya başladılar. Bunun için "araştırma, geliştirme" fonları oluşturdular.

Bizde ise Çernobil'den bir süre sonra, 1990'lı yılların ortalarına doğru Akkuyu yeniden gündeme getirildi. Yörenin çiftçisi, balıkçısı, esnafı, kısacası tüm halk tarafından yürütülen kampanya ile nükleer santrallere karşı 200 bin imza toplanmasına rağmen, hükümetin talimatıyla TEK tarafından ihale açıldı.

İhale "nükleer santrale hayır" diyen duyarlı insanları, yöre halkını yıldırmadı. Onlar nükleer santrallerin neden yaşamı tehdit ettiğini anlatmaya devam ettiler. Farklı görüşlerden, yöre belediyeleri bu kez "Nükleer Karşıtı Belediyeler Birliği"ni kurdular. Kamuoyunu aydınlatmak ve desteğini kazanmak için paneller, toplantılar düzenlendi. Rahmetli Aydın Güven Gürkan ile birlikte biz de hem Akkuyu'daki şenliğe, hem de Mersin'de merkezde düzenlenen mitinge katılarak yöre halkına destek vermiştik. Çok sayıda yazar, sanatçı, bilim insanı, gazeteci de bu gösteride hazır bulunarak "Yaşanabilir bir Türkiye ve Dünya" için yöre insanıyla dayanışma içerisinde olduklarını ve olacaklarını göstermişlerdi.

Tüm bu çabalar, uzmanların, mühendis odalarının, nükleer lobisinin etkisine girmeyen bilim insanlarının içerikli raporları ve yayınları ile desteklenince ilgililer geri adım atmak zorunda kaldılar ve Akkuyu projesini durdurdular.

Ancak, artık Batı'nın gelişmiş ülkelerinde nükleer santral kurma şansı kalmayan büyük firmalar, Türkiye gibi ülkelerdeki propaganda faaliyetlerine devam ettiler. Sınırlı da olsa Türkiye içinden de destek aldılar. 2000'li yıllarda Akkuyu yeniden gündeme getirildi. Ama bu girişim de sonuçsuz kaldı.

Şimdilerde ise AKP hükümeti Türkiye'de en az üç nükleer santral kurulacağını ve bunlardan ilkinin Sinop'ta olacağını açıkladı ve ilgili firmalarla görüşmeye başladı. Gerekçe yine; **“enerji açığı var, bunu kapatmak için en doğru ve kestirme yol nükleer santrallerin kurulmasıdır. Bu bir zorunluluktur. Başka seçenek yok”** şeklinde ifade ediliyor.

Bu gerekçeler doğru değil, gerçeği yansıtmıyor. Geçmiş dönemde de hep bu doğru olmayan gerekçelere sığınılmıştı. Örneğin; 1970'li yılların başlarında, 2000 yılında Türkiye'nin elektrik ihtiyacının 200 milyar kwh olacağı ileri sürüldü. **“Nükleer santral kurulmazsa ülke karanlıkta kalır”** denildi. Ama hiç de öyle olmadı. 2000 yılındaki elektrik tüketimi 200 değil 130 milyar kwh oldu ve Türkiye karanlıkta kalmadı. Bugünlerde de nükleer santraller için lobi yapanlar benzer projeksiyonlar yaparak ve alternatif yenilenebilir enerji potansiyelimizi de görmezden gelerek, nükleer santralleri **“tek”** ve üstelik de **“risksiz”** çözüm olarak sunmaya çalışıyorlar.

Oysa ülkemizde nükleer enerji üretimi sevgili Prof. Dr. Tolga Yarman'ın da vurguladığı gibi, **“teknik bir zorunluluk”** değil, **“siyasi bir tercih”** meselesidir. Teknik bir zorunluluk değildir; çünkü, ülkemiz harekete geçirilmeyi bekleyen yenilenebilir enerji kaynakları bakımından son derece zengindir.

Türkiye, su (hidrolik), rüzgar, güneş ve jeotermal bakımından Batı ülkelerinden çok daha avantajlı konumda bulunmaktadır. Yapılan araştırmalara göre; ülkemizin hidrolik potansiyelinin henüz yalnızca yüzde 30'u, jeotermal potansiyelinin yüzde 2,97'si kullanılıyor. Rüzgarda da durum farklı değil. Ayrıca Türkiye'deki mevcut elektrik santrallerinin bir kısmı, örneğin doğalgaz santralleri düşük kapasiteyle çalışıyor. Elektrik iletim hatlarındaki kayıpların oranının da yüzde 20'lerin üzerinde olduğu biliniyor. Hal böyle iken ve gelişmiş ülkeler nükleer santrallerden vazgeçerken, hükümetin Sinop'ta nükleer santral kurulacağını açıklamasını anlamak ve kabul etmek mümkün değildir. O yüzden, Sinop'un ve ülkemizin geleceğinin tehlikeye atılmasını istemeyen sivil toplum örgütleri, meslek odaları ve çevre dostlarının tıpkı Akkuyu'da olduğu gibi hükümetin bu kararına karşı tavır almaları yerinde bir harekettir.

Oral Çalışlar; **“Ya bu işten çıkar sağlayanlar, gözümüzün içine baka baka ve bizleri adam yerine koyma gereği duymadan ülkenin geleceğini tehlikeye atacaklar ya da bizler onların karşısına dikileceğiz. Yani yarın radyoaktif olmamak için bugün aktif olacağız ve kaderimizi tersine çevireceğiz. Türkiye'nin sivil toplumu, nükleer santralle yeni bir sınavdan geçiyor. Kendi haklarımızı savunma gücümüz ve örgütlenme yeteneğimiz bir kez daha sınanacak”** diye yazıyor ve yurttaşları, sivil toplum örgütlerini aktif olmaya çağırıyor.

Evet, Akkuyu'da olduğu gibi; bilinçle örgütlülük ve dayanışma ile bu girişimi durdurmak ve halkı yok yerine koyanlara gerekli dersi vermek zorundayız. Bu görev, sağlıklı bir çevrede, insanca yaşamak isteyen herkesindir.

